

Bölüm 2

BOŞANMA SEBEPLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Sait YILDIRIM¹

GİRİŞ

Boşanma, birçok farklı bileşen ve sebepten meydana gelmektedir. Çiftlerin evliliği sonlandırması: bireysel anlaşmazlıklar, çevresel veya ekonomik sorunlar, aile faktörü gibi etkenlerden herhangi biri veya birkaçının birleşmesi sonucu gerçekleşmektedir. Başlangıçta evlenme türü ve süreci dikkate alındığında çiftler ile birlikte ailelerinin uyumunun evliliğin geleceği üzerinde belirleyici öneme sahip olduğunu göstermektedir. Evlenme türü, kadın ve erkeğin evlenme ve boşanma sürecini değerlendirme konusunda önemli bir yere sahiptir. Çalışmada katılımcıların evlenme türüne bakıldığı zaman sırasıyla görücü usulü, severek-anlaşmalı ve kaçarak evlenme yöntemi ile evlendikleri görülmektedir. Görücü usulü ile evliliklerin bazılarında çiftlerin rızası dâhilinde veya aile baskısıyla evlendikleri dikkat çekmektedir. Ailenin evlilik sürecinde etki ve baskısı, hemen hemen çoğu evlilikte anlaşmazlıkları ortaya çıkardığı tespit edilmektedir. Kaçarak evlenme biçiminde ise çoğunlukla şiddetin boşanma eylemlerini kaçınılmaz kıldığını göstermektedir. Kaçarak evlenmelerde ayrıca aile rızası olmadığı için çoğunlukla evlilik sürecinde ailelerin evliliği bitirmeye yönelik çabaları görülmektedir. Boşanmış olan bireylerin tekrar evlenmeye dair tutumları dikkate alındığında çoğunlukla kadınların çekimser oldukları gözlenmektedir. Bu duruma evlilik sürecinde şiddet ve kötü muamelelere maruz kalma durumları etkili olmaktadır. Evli kalma sürelerine bakıldığı zaman, daha çok evliliğin ilk yıllarında boşanmaların yaşandığı bilinmektedir. Kişiler arası anlaşmazlıklar, uyumsuzluklar ve ailenin müdahalesi evliliğin ilk yıllarda bitmesine yol açmaktadır.

Kişiler arası anlaşmazlıkların güçlenmesine yol açan ve boşanma sürecinde etkili olan bir diğer önemli bileşen de yaş faktörüdür. Bu sebeple bu çalışmada kadın ve erkeğin evlenme yaşları, yaş farkları ve ebeveynlerinin evlenme yaşları değerlendirmeye tabii tutulmuştur. Her iki cins için de evlilik sürecinde erken yaşta evlilikler boşanmaya sebep olmaktadır. Erken yaşta evlilikler, aile içi sorumlulukları üstlenme konusunda bireylerin yetersiz olmasından dolayı anlaşmazlık-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü, sait.yildirim@igdir.edu.tr

rin kişisel uyumsuzluklarının etkisinin anlaşmazlıklara yol açtığına dair sonuçlar nitel araştırma verilerinden elde edilmiştir. Çiftlerin sebep bulamadıkları anlaşmazlık, uyumsuzluk ve sorumsuzluklarının kişisel özellikler bakımından farklı olmaları ile anlamlı hale gelmektedir. Genel olarak insanların zihninde ekonomik sorunların boşanmalar için genel sebep olarak dillendirilmesine rağmen bu çalışma göstermektedir ki evliliklerin bitmesinde en önemli sorun evlilik içerisindeki anlaşmazlık, uyumsuzluk ve sorumlulukların yerine getirilme noktasında eksikliklerdir. Kadınlar da en çok bu sebepten dolayı boşandığını ifade etmektedir. Daha sonra aldatma ve şiddet, boşanma sebeplerini oluşturmaktadır. Kadınların şiddete maruz kalması boşanma sebebi olarak dile getirilmektedir.

KAYNAKÇA

1. Aktaş, Ç. (2018). “Boşanmanın Erkekler Üzerine Etkisi: İstanbul Örneği”. *İmgelem*. 2. 25-54.
2. Arabi, İ. (2007). *Fütuhat-ı Mekkiyye*. İstanbul: Litera Yayıncılık.
3. Arıkan, Ç. (1996). *Halkın Boşanmaya İlişkin Tutumları Araştırması*. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Yayınları.
4. Baruch, D.W., Miller, H. (1996). *Evlilikte Cinsellik – Kadın il Erkeğin Duygusal ve Fiziksel İlişkileri*. (Çev. Belirtilmemiş). İstanbul: Remzi Kitabevi.
5. Battal, A. (2008). *Boşanma Sebepleri*. İstanbul: Eflatun Matbaacılık.
6. Beauvoir, de S. (2010). *Kadın “İkinci Cins” Evlilik Çağı*. (Çev. Çev. Bertan Onaran). İstanbul: Payel Yayınları.
7. Benjamin, J. (1994) “Yetke ve Aileye Dönüş: Ya da, Babaların Olmadığı Bir Dünya mı?”; (Çev. Gülşat Aygen). *Defter Dergisi* 21, 71-95.
8. Beşpınar, F. U. (2014) “Türkiye’de Evlilik”, Türkiye Aile Yapısı Araştırması: Tespitler, Öneriler, Editör (Turgüt M, Feyzioğlu S), Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Araştırma ve Sosyal Politika Serisi 07, İstanbul: Çizge Tanıtım ve Kırtasiye. (112-167).
9. Beşpınar, F. U. (2014). “Toplumsal Cinsiyet ve Aile”, Türkiye Aile Yapısı Araştırması: Tespitler, Öneriler, Editör (Turgüt M, Feyzioğlu S), Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Araştırma ve Sosyal Politika Serisi 07, İstanbul: Çizge Tanıtım ve Kırtasiye. (210-228).
10. Campbell, G. (2012). *Evliliğe Karşı- Bir İlişkinin Sosyal, Yasal, Ekonomik ve Psikolojik Sonuçları*. (Çev. Habibe Şentürk). İstanbul: Geoaktif Yayınları.
11. Çağatay, T. (1965). “Evliliği Karşı- Bir İlişkinin Sosyal, Yasal, Ekonomik ve Psikolojik Sonuçları”. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*.3, 191-233.
12. Çavlin, A. (2014). “Türkiye’de Boşanma”, Türkiye Aile Yapısı Araştırması: Tespitler, Öneriler, Editör (Turgüt M, Feyzioğlu S), Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Araştırma ve Sosyal Politika Serisi 07, İstanbul: Çizge Tanıtım ve Kırtasiye. (198-206).
13. Duben, A., Behar, C. (2013). *İstanbul Haneleri – Evlilik Aile ve Doğurganlık 1880-1940*. (Çev. Nuray Mert). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
14. Gittins, D. (1991). *Aile Sorgulanıyor*. (Çev. Tuna Erdem). İstanbul: Pencere Yayınları.
15. Goody, J. (2004). *Avrupa’da Aile – Bir Tarihsel – Antropolojik Deneme*. (Çev. Serpil Arısoy). İstanbul: Literatür Yayınları.
16. Gökçe, B. (1976). Aile ve Aile Tipleri Üzerine Bir İnceleme. *Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*. 8(1-2), 47-67.
17. Hakkı, E. İ. (1990) Marifetname. İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları.

Sosyoloji ve Psikoloji Araştırmaları

18. T.C. BAŞBAKANLIK AİLE ARAŞTIRMA KURUMU. (1995). "Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları". Ankara: Ankara: Başbakanlık Aile ve Sosyal AraŐtırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları.
19. T.C. AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIğI. (2011). Türkiye'de Aile Yapısı Araştırması (TAYA 2011). Ankara: AfŐaroėlu Matbaası.
20. T.C. AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIğI. (2014). Türkiye'de Aile Yapısı Araştırması TAYA 2006. Ankara: AfŐaroėlu Matbaası.
21. T.C. BAŞBAKANLIK AİLE VE SOSYAL ARAŐTIRMALAR GENEL MüDüRLüğü. (2011). Tek Ebeveynli Aileler. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal AraŐtırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları.
22. T.C. BAŞBAKANLIK AİLE VE SOSYAL ARAŐTIRMALAR GENEL MüDüRLüğü. (2011). Türkiye'de Ailelerin Eğitim İhtiyaçları. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal AraŐtırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları.
23. T.C. BAŞBAKANLIK KADIN VE SOSYAL HİZMETLER MüŐTEŐARLIėI. (1994). Uluslararası Aile Yılı Őzel İhtisas Komisyon Raporları. Ankara: T.C. Başbakanlık Kadın Ve Sosyal Hizmetler MüŐteŐarlıėı.
24. T.C. AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIğI. (2014). Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırması (TBNA 2014). Ankara: . Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları.
25. T.C. AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIğI. (2015). Türkiye'de Evlilik Tercihleri. Ankara: T.C. Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları.
26. T.C. BAŞBAKANLIK AİLE VE SOSYAL ARAŐTIRMALAR GENEL MüDüRLüğü, (2009). Boşanma Nedenleri Araştırması, (<https://docplayer.biz.tr/5566507-Bosanma-nedenleri-aramasi.html>), (EriŐim Tarihi: 05.04.2019).
27. TBMM, 14 Mayıs 2016). Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının AraŐtırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Őnlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU RAPORU. (Sıra Sayısı: 399), Yasama Dönemi: 26/ Yasama Yılı:1.
28. TÜİK (2014).Evlenme ve Boşanma İstatistikleri 2018. 15/11/2019 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/HbPrint.do?id=24642> adresinden ulaŐılmıŐtır).